

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคน เพราะมนุษย์ต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น สิ่งจำเป็นต้องเรียนรู้อะไรต่าง ๆ ในสังคม โดยแท้จริงแล้วมนุษย์เริ่มมีการศึกษาดังแต่มนุษย์เริ่มรู้จักคิด พิจารณาสังเกตรอบตัวและพยายามเข้าใจ เพื่อหาทางอยู่รอดในสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ซึ่งเป็นการตอบสนองการอยู่รอดและความอยากรู้อยากเห็น¹ และโดยเหตุที่ความรู้และประสบการณ์เป็นพลังและเป็นประคับประคองชีวิต และส่องสว่างนำวิถีชีวิต มนุษย์จึงได้ทุ่มเททรัพยากรเพื่อการเก็บรักษา ถ่ายทอด และเล่าและแสวงหาความรู้ที่กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยการสร้างระบบและกรรมวิธีเพื่อดำเนินการ อันได้แก่ การศึกษา ฉะนั้นการศึกษาที่พึงประสงค์จะต้องเป็นการศึกษาที่เสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะ และทัศนคติให้บุคคลรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อมอันตนมีส่วนร่วมอยู่ และนำความรู้ความเข้าใจมาแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น โดยกลมกลืนกับธรรมชาติ²

การศึกษาของชาติจะบรรลุเป้าหมายได้ตามวัตถุประสงค์ย่อมขึ้นอยู่กับแนวนโยบายและการวางแผนการศึกษาที่ถูกต้อง มีทิศทางที่แน่นอน นอกจากนี้สิ่งที่ยังต้องคำนึงถึงกับหน่วยงานผู้รับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องประสานสัมพันธ์กันและให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ³

¹ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. สัมมนา เรื่อง การศึกษากับการพัฒนาสังคม

กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. หน้า 3.

² สิบปนนท์ เกตุทัต, การปฏิรูปการศึกษา การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518) : 4

³ วนันต์ ภูแก้ว. "แนวทางอาชีวศึกษาในประเทศไทย" วารสารการศึกษาแห่งชาติ (ตุลาคม - พฤศจิกายน 2525) : 64

การศึกษาในประเทศไทยในทุกๆระดับการศึกษา รัฐมีบทบาทในการจัดและรับผิดชอบที่เกี่ยวกับการศึกษา เป็นอันมาก เพื่อมุ่งหวังให้เยาวชนได้มีการศึกษา อันดีมีฐานที่ดีและให้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้¹ การที่จะทำเช่นนั้นได้ จะต้องมีการศึกษาที่สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพโดยตรง และประหยัดเวลาที่สุด การอาชีวศึกษาจึงมีความสำคัญและกล่าวได้ว่า

การอาชีวศึกษาของไทยมีวิวัฒนาการที่เด่นชัดมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นับตั้งแต่โครงการศึกษาฉบับแรก ปี พ.ศ. 2441 จนถึงปัจจุบัน การดำเนินงานอาชีวศึกษาได้ขยายและพัฒนาโดยการ เปิดแผนกวิชา การจัดตั้ง โรงเรียนและมหาวิทยาลัยตามลำดับ ในส่วนของรัฐด้าน่างอุตสาหกรรมได้พัฒนาจนเป็นวิทยาลัยเทคนิคทั่วประเทศ 86 แห่ง ด้านเกษตรกรรมขยายเป็นวิทยาลัยเกษตรกรรม 47 แห่ง ด้านพาณิชยกรรมพัฒนาเป็นวิทยาลัยพาณิชยกรรม และเปิดแผนกวิชา รวม 70 แห่ง ด้านคหกรรมขยายเป็นวิทยาลัยอาชีวศึกษา รวม 66 แห่ง ด้านศิลปหัตถกรรมขยายเป็นวิทยาลัยเพาะช่างและเปิดแผนกวิชา รวม 22 แห่ง²

ต่อมาปี พ.ศ. 2518 ได้จัดตั้งวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ดำเนินงานในฐานะสถาบันการศึกษาและการวิจัย เพื่อทำการวิจัยส่งเสริมการศึกษาทางด้านวิชาชีพและให้บริการทางด้านวิชาการแก่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นต้องรวมสถานศึกษาบางแห่งของกรมอาชีวศึกษา เข้ากับการดำเนินงานของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ด้วยความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัย เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ รัฐบาลปัจจุบันได้ตราพระราชบัญญัติเพื่อโอนอำนาจบริหารบางส่วนของกรมอาชีวศึกษา มาเป็นของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา และสถานศึกษาทั้ง 28 แห่งนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้เปลี่ยนชื่อและจัดตั้งเป็นวิทยาเขตสังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา อันประกอบด้วยวิทยาเขตต่าง ๆ ดังนี้

วิทยาเขตประเภทเทคนิค	10	วิทยาเขต
วิทยาเขตประเภทเกษตรกรรม	10	วิทยาเขต
วิทยาเขตประเภทบริหารธุรกิจ	4	วิทยาเขต

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 66.

² เกษร สิทธิภู่งประเสริฐ, "บทนำ" เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

วิทยาเขตประเภทเกษตรกรรม	3	วิทยาเขต
วิทยาเขตประเภทศิลปกรรม	1	วิทยาเขต
รวม	28	วิทยาเขต ¹

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เป็นสถาบันที่ผลิตกำลังคนประเภทช่างฝีมือระดับต่าง ๆ เพื่อสนองแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทั้งยังเป็นสถาบันที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความสามารถในแขนงวิชาชีพเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพให้สูงขึ้น และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นสถาบันนี้จึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ โดยการผลิตกำลังคนระดับอาชีวศึกษาให้มากขึ้น แต่การมีความรู้ในด้านวิชาชีพอย่างเดียวไม่เป็นการเพียงพอในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เพราะหาก "บุคคลที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศนั้น ถึงแม้จะได้รับพุทธศึกษา จริยศึกษา เป็นอย่างดีแล้วก็ตาม ถ้าร่างกายไม่แข็งแรง สติใจไม่หนักแน่นอดทน ขาดอนามัยทั้งทางกายและจิตแล้ว ก็ไม่สามารถที่จะทำหน้าที่ของตนเองให้ได้ผลเต็มที่ การพลศึกษา นั้นจึงเป็นหลักสำคัญของการศึกษาอย่างหนึ่ง² และได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนในหมวดที่ 6 ข้อ 21 ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2520 ที่ประกาศใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ว่า "รัฐพึงจัดการศึกษาในทุกระดับการศึกษา และพึงจัดให้แก่ประชาชนทั่วไปด้วย เพื่อเสริมสร้างและก่อให้เกิดความสำนึกในคุณค่าของนักกีฬาและสุขภาพอนามัยและกิจกรรมการพักผ่อน"³ นอกจากนี้ยังได้กล่าวไว้ในวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ไว้ว่า "โดยมุ่งให้การศึกษาก่อให้เกิดการเสริมสร้างบุคคล ให้มีความรู้ ความคิด และความสามารถในการ

¹ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา, สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบ. "คู่มือ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2525," กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยเทคโนโลยีและ
อาชีวศึกษา, 2525. หน้า 2-3 (เอกสารวัดสำเนา)

² กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2435 - 2507 (พระนคร :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2507) หน้า 378.

³ _____, แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (กองแผนงาน สำนักงานปลัด
กระทรวงศึกษาธิการ, 2520), หน้า 1.

ประกอบอาชีพ มีจริยธรรม คุณธรรม ตลอดจนมีพลานามัยสมบูรณ์¹

นอกจากนี้ยังมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพลศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายและความสำคัญของวิชาพลศึกษา ดังนี้

อวย เกตุสิงห์ กล่าวไว้ว่า พลศึกษาเป็นทั้งยาเป็นทั้งอาหาร และเป็นอาหารที่ทุกคนต้องการ ถ้าขาดการออกกำลังกายก็เช่นเดียวกับคนขาดอาหาร²

วรศักดิ์ เพียรชอบ กล่าวว่า พลศึกษาเป็นกระบวนการศึกษาอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเจริญงอกงาม และมีการพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยอาศัยกิจกรรมพลศึกษาที่ได้เลือกเพิ่มแล้ว เป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ ฉะนั้น การพลศึกษาอาจจะแตกต่างจากการศึกษาอย่างอื่นบ้างก็ตรงสื่อกลาง (medium) ที่นำมาใช้ในการศึกษาหรือการเรียนการสอน โดยจัดประสบการณ์ในด้านกิจกรรมพลศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมหรือปฏิบัติจริง ๆ และการที่นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ก็เฉพาะต่อเมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมโดยตรงด้วยตนเอง เท่านั้น³

เฮเธอริงตัน (Hetherington) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า พลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้กล้ามเนื้อเนื้อส่วนใหญ่ ๆ ของร่างกาย เพื่อมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาที่ได้เลือกตามความเหมาะสมแล้ว ทั้งนี้เพื่อจะส่งเสริมให้นักเรียนมีร่างกายที่เจริญเติบโต⁴

¹ พจน์ สะเพียรชัย, "แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5," วารสารสู่ศึกษาพลศึกษา และสหนาการ 5 (ธันวาคม 2525) : 76.

² อวย เกตุสิงห์, "วิทยาคำศัพท์การศึกษา," การประชุมสัมมนาทางวิชาการพลศึกษา จัดโดยกรมพลศึกษา ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพลศึกษา, 6 - 8 ธันวาคม 2518.

(เอกสารอัดสำเนา)

³ วรศักดิ์ เพียรชอบ, หลักและวิธีสอนวิชาพลศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2523) หน้า 2.

⁴ Ages, R. Wayman, A Modern Philosophy of Physical Education (1938), p. 39. อ้างถึงใน สมคิด รัตประสงค์, หลักการสอนพลศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2521) หน้า 2.

ชาร์ล เอ บุชเชอร์ (Charles A. Bucher) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของวิชาพลศึกษาไว้ดังนี้

1. ในการพัฒนาการทางด้านร่างกาย วัตถุประสงค์นี้เกี่ยวข้องกับโปรแกรมของกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพลังงานของร่างกายในแต่ละบุคคล ตลอดจนการพัฒนาระบบอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย
2. ในการพัฒนาการทางด้านทักษะ วัตถุประสงค์นี้เกี่ยวข้องกับการทำให้ร่างกายเคลื่อนไหวได้ประโยชน์ โดยใช้พลังงานให้น้อยที่สุด ด้วยความคล่องแคล่วว่องไว และสามารถทำกิจกรรมอย่างสวยงามในกีฬาและการเคลื่อนไหว
3. ในการพัฒนาการทางสติปัญญา วัตถุประสงค์นี้เกี่ยวข้องกับการรวบรวมความรู้เกี่ยวกับร่างกาย โดยสามารถนึกคิดและอธิบายความรู้นี้ได้
4. ในการพัฒนาการทางสังคม วัตถุประสงค์นี้เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือบุคคลในการปรับตัวในกลุ่มในฐานะส่วนหนึ่งของสังคม¹

และ ฟอง เกิดแก้ว ได้กล่าวไว้ว่า พลศึกษาเป็นการศึกษาที่สำคัญส่วนหนึ่งในทุกระดับสถานศึกษา โดยมุ่งส่งเสริมให้บุคคลได้มีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย สติใจ อารมณ์ และสังคม เพื่อจะมีชีวิตอยู่อย่างสมบูรณ์²

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เป็นสถาบันการศึกษาที่การพลศึกษาเข้าไปมีบทบาทในรูปแบบการสั่งและการดำเนินโปรแกรมพลศึกษา พอจะสรุปได้ว่ามีอยู่

4 โปรแกรม คือ

1. โปรแกรมการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน
2. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายใน

¹Charles A. Bucher, Foundations of Physical Education.

(Saint Louis : The C.V. Mosby, Co., 1975), p. 611.

²ฟอง เกิดแก้ว, ประวัติพลศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520), หน้า 1.

3. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายนอกและระหว่างสถาบัน

4. โปรแกรมนันทนาการ

ในแต่ละวิทยาเขต ซึ่งมีสาขาวิชาที่แตกต่างกัน ย่อมจะประสบปัญหาที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของการวัดและการดำเนินโปรแกรมพลศึกษาในระดับผู้บริหาร อาจารย์พลศึกษา ตลอดจนตัวนักศึกษา อันเป็นการมองสภาพปัญหาในฐานะที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะมีคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันไม่มากนักน้อย ผู้วิจัยจึงอยากจะศึกษาทำการวิจัยในเรื่องนี้ เพื่อจะได้เป็นประโยชน์และแนวทางในการปรับปรุงการจัดและการดำเนินโปรแกรมพลศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดและการดำเนินโปรแกรมพลศึกษา อันได้แก่ โปรแกรมการเล่นพลศึกษาในชั้นเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายใน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายนอกและระหว่างสถาบัน และ โปรแกรมนันทนาการที่จัดขึ้นในวิทยาลัย เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และอุปสรรคที่เกี่ยวกับการจัดและการดำเนินโปรแกรมพลศึกษาของวิทยาลัย เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์พลศึกษา และนักศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการจัดและการดำเนินโปรแกรมพลศึกษา ในวิทยาลัย เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

สมมุติฐานของการวิจัย

ผู้บริหาร อาจารย์พลศึกษา และนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดและการดำเนินโปรแกรมพลศึกษาในวิทยาลัย เทคโนโลยีและอาชีวศึกษาไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. เป็นวิทยาลัย เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา 28 วิทยาเขต ทั่วประเทศ
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยประชากร 3 กลุ่ม คือ

- 1) ผู้บริการ
- 2) อาจารย์พลศึกษา
- 3) นักศึกษา

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้คำตอบที่เชื่อถือได้ และตรงกับความเป็นจริง

คำจำกัดความของการวิจัย

1. ผู้บริการ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารงานในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
2. อาจารย์พลศึกษา หมายถึง อาจารย์ผู้ทำหน้าที่สอนวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
3. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาในวิทยาลัย เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ประจำปีการศึกษา 2525
4. โปรแกรมการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน หมายถึง โปรแกรมการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ตามหลักสูตรของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เกิดการ เรียนรู้ทักษะ กฎกติกา และความรู้ทั่วไปในกีฬาประเภทต่าง ๆ
5. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายใน หมายถึง การจัดการกิจกรรมแข่งขันกีฬาขึ้นภายในวิทยาเขต เพื่อส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีและพัฒนาการกีฬาของนักศึกษา
6. โปรแกรมการแข่งขันกีฬากลางและระหว่างสถาบัน หมายถึง การจัดตั้งนักกีฬาเข้าแข่งขันกีฬา กับสถาบันอื่น ๆ ทั้งที่เป็นประเพณี และไม่เป็นประเพณี เช่น กีฬา ระหว่างวิทยาเขต กีฬา บัวเสด กีฬา นักเรียนและอุดมศึกษา ซึ่งจัดโดยสมาคมกีฬา กรมพลศึกษา หรือ กรุงเทพมหานคร เป็นต้น
7. โปรแกรมนันทนาการ หมายถึง การจัดการกิจกรรมทางพลศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ใช้ความสามารถหรือตามความถนัด ความสนใจ ได้เข้าร่วมกิจกรรมโดยมิได้เป็นการบังคับ เพื่อให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

8. วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา หมายถึง สถาบันการศึกษา และการวิจัย
- 28 วิทยาเขตทั่วประเทศ ให้การศึกษา วิชาสี่พระระดับประกาศนียบัตร วิชาสี่พจนถึงระดับปริญญาตรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบการวัดและการดำเนินโปรแกรมผลศึกษาที่จัดขึ้นในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการวัดและการดำเนินโปรแกรมผลศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
3. ทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ผลศึกษา และนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการวัดและการดำเนินโปรแกรมผลศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
4. เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการวัดและการดำเนินโปรแกรมผลศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในโอกาสต่อไปให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
5. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเพิ่มเติมในโอกาสต่อไป

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย